

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. IX. De murmurationis & detractionis vitio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

Tutissimum
sistere.

Prov. 21. 23.

Seneca epist.
107.
Arsenius.

Horatius ep.
19. lib. 1.
Hieron. epist.
de virgin. ser.
mantiā.

Psal. 38. 1.
Ambr. li. 1.
c. 2.

Histor. eccl.
9. 2. 6. 6. c. 1.
Doctus silen-
tium Pambus.

aliqua non erat, ideoque nihil tutius quam
se in silentii portum conferre, ubi solo
silentio quis multa incommoda & peri-
cula euadit, quae in loquendo occurrunt,
secundum illud Sapientis: *Qui custodit os
suum & linguam suam, custodit ab angustiis
animam suam.* Hincque senior quidam
pater dicebat: *In omni loco si taciturnus
fueris, requiem habebis.* Et ad idem Seneca:
*Nihil a quo prodest quam quiescere, & mini-
mum cum aliis loqui, secum plurimum.* Vul-
gata est illa S. Abbatis Arsenii sententia,
quam ut refert Surius, saepe solitus erat
repetere, & etiam cantare: *Me saepe peni-
tuit dixisse, nunquam autem tacuisse.* Idem
de Socrate dicitur. Huius & rationem
dat Seneca, quod tacetur, post dici po-
test, quod autem dictum, non dictum esse
non potest. *Et semel emissum volat irreuo-
cabile verbum:* dicit Poeta. Et S. Hierony-
mus: *Lapis emissus est sermo prolatus:* Lapis
enim manu emissus retineri non potest,
ne noceat. Hinc dicit S. Hieron diligentissime
considerandum, quod dicendum
est, antequam ore emittatur, post enim
non dictum esse nequit: *Quapropter diu
antequam sermo proferatur, cogitandus est.
Quod primum a nobis datum consilium
est.*

Concludamus ergo linguam bene cu-
stodire, dicentes cum Propheta: *Dixi cu-
stodiam vias meas, ut non delinquam in lin-
gua mea.* In haec verba ait S. Ambrosius: a-
liqua viae nobis sequendae aliae custodi-
dae sunt, viae Dei sequendae, nostrae custo-
diendae, ne nos in praecipitia deturbemus
& perdamur cadentes in peccatum: & eas
dicit nos custodituros, si silere sciamus.
In Ecclesiastica historia refertur, mona-
chum quendam Pambū nomine, homi-
nem idiotam & indoctum alteram sapien-
tiam & doctum adiuisse ut ab eo instrueret-
ur, & audientem hunc versiculum: *Dixi
custodiam vias meas, ut non delinquam
in lingua mea,* noluisse ut magister plura
allegaret, sed dixisse sibi sufficere totam
hanc lectionem: si illam opere complere
potest. Post sex menses a magistro reprae-
sentatus, quod ad secundam lectionem au-

diendam non rediisset: respondit se non-
dum priorem compleuisse. Post multos
annos querebat ab eo notus quidam, si
versum hunc didicisset, & aiebat, iam 49.
anni sunt, quod illum audiuerim, & vix
illam complere potui: & si compleret, ta-
men ipse propter humilitatem dubitabat.
Palladius. n. de eo refert, quod tam lectio-
nem didicerit, & in praxim deduxerit,
quod antequam loqueretur & responde-
ret ad interrogata, semper cor ad Deum
leuauerit, & ante cum illo communicaret
& egerit. Secundum consilium a nobis
datum. Diciturque ideo tam a Deo adiu-
tus, ut iam morti proximus dixerit, se non
meminisse vnumquam verbum dixisse, cuius
cum peniteret. Refert Surius de quadam
sancta virgine, quae a festo Exaltationis
S. Crucis vsque ad Christi natalem diem
silentium seruauit, ut toto hoc tempore
ne verbum quidem loqueretur. Quod di-
cit Deo tam fuisse gratum, ut ei fuerit re-
uelatum, isto opere & linguae mortifica-
tione merita fuerit, ut purgatorium non
subiret post mortem.

CAPVT IX.

De murmurationis & detractio- nis vitio.

Nolite detrabere alter alterum fra-
tres: dicit S. Apostolus Iacobus. Sa-
post. Paulus dicit, *detractores odibiles Deo,*
& Sapiens etiam hominibus. *Abominatio
hominum detractor.* Et. *Susurratori odium
& inimicitia & contumelia.* Et quamuis
exterius rideant, & delectari videantur,
tamen intus oderunt, & illos cauent, ve-
rentur enim, & merito, ne quod alii in
praesentia faciunt, in absentia
praesentia post sibi faciant. Hoc sufficit ad
odio habendum & fugiendum hoc vitium
quid enim peius esse potest, quam Deo &
hominibus odibilem esse? Sed hoc omni-
so, deereur solum breuiter grauitatem &
prauitatem huius vitii exponere, & quam
facile in eo quis mortaliter peccare po-
test, ut nos tanto longius hinc remouea-
mus,

mus, & tanto discrimini nō subiiciamus. Eius grauitas, & prauitas in eo sita sit, quod proximi famam bonam, quæ de eo habetur, opinionem & æstimationem obscure & plane tollat, quæ maioris precii sunt, quam opes & diuitiæ temporales, vt docet Sapiens: *Melius est nomen bonum, quam mille thesauri preciosi & magni.* Ideoque dicunt Doctores, maius esse hoc detractioe, quam furti vitium, quanto præciosior est fama & nomen bonum quæ diuitiæ. Et ad particularia magis descendendo, & sciatur quando detractio est tantum veniale, & quando mortale peccatum; dicunt quod dici solet de omnibus aliis peccatis, quod in sua specie sunt mortalia. Ideo quamuis factum ex se sit peccatum mortale, tamen ratione parue materia potest veniale esse, vt furari pommam, vel vnum aut alterum teruncium. Sic & detractio in se est mortale peccatum, sed tam parui momenti res esse potest, quæ de alio dicitur, vt veniale esse possit.

Sed hic animaduertunt, quod multum ad rem facit, vt intelligatur periculum, quod hic est, & custodia habenda etiam in his, quæ parua videntur, & est, quod sepe parua & leuia non sunt, quæ aliquibus talia videntur. Dicunt Theologi, quæuis de aliquo dicere peccatum aliquod veniale, vt quod quis mendacium dixerit in seculari non esset mortale peccatum, eo quod minutum sit, & famam & nomen bonum non tollat; tamen de religioso dicere veniale peccatum & imperfectiōe aliquam, posset esse mortale, maior enim ignominia & infamia hoc esse poterat in religioso, quam mortale peccatum in seculari. Certum est, si dicam de Religioso, quod sit mendax, plus deperderetur de eius bono nomine, & æstimatione, quam secularis perderet ob vitam perditam & inordinatam, & quæuis de eo diceretur, quod tota Quadragesimam nō ieiunet, aut nocte domo exeat & vagetur. Vnde aduertendum, quod vt

quis in detractioe & murmuratioe de aliquo dicatur mortaliter peccare non ex eo merendum, quod mortale sit id, quod dicitur, sed ex bona fama aut nomine, quod ei aufertur. Semper huic fundamentum innitendum, & hoc tenendum pro primo principio in hac materia. Liquido enim constat non esse peccatum vllum, si quis sit ex Maurorum aut Iudæorum genere; tamen propterea aliquem infamare, Doctores dicunt esse peccatum mortale. Similiter si de religioso dixerō, quod sit læuis & nullius iudicii (quod expresse ponunt Doctores exemplū) plus de suo bono nomine & æstimatione perdit religiosus, quæ si de seculari dixerō quid, quod mortale peccatum est: & idcirco in hoc plus periculi situm est, quæ creditur. Habeo aliquem pro bono Religioso, & homine sedato & prudēte; tu vero dicis, ille talis est, manū vertens, & indicans quod parum sibi constet, multū ei hoc ipso incommodasti, & multū illi apud me de bona opinione decessit, quæ ante de illo habebam. Alias foras venit, & si ibi quid inuenit, quod non edificat hoc primū narrat, & vnum quidem incipit dicere arrogantem, alterum superbum & morosum, alium inquietum & seditiosum. Hæc non leuia sunt, sed huiusmodi, quæ religioso dedecori merito esse possunt. Quis que suo se metiatur pede si quis similia de te diceret, & causa esset, vt pro tali habereris, aduerte quo id animo ferres. Hæc tamen charitatis lex est, quam erga proximum seruare debemus, præcipue qui de perfectione agimus, & procul nos ab istis anxietatibus, & periculis semouere debemus. si proximus per id, quod dixi, notabiliter nomen & bonam æstimationem perdidit, quam alius de illo habebat, et si negocium ad peccatum mortale peruenit vel non, vt dicimus in voto paupertatis. Estne mihi hic dubitandum, num id, quod accepi, ad tantam quantitatem peruenit, vt sufficiat, quo sit peccatum mortale? Sæpius enim discernere nequimus: an eo peruenit necne. Satis tamē laboratur, vt quis huic se periculo exponat,

Augetur ex dignitate.

Nō dic de alio quod de te dicere nollis.

nec quis ob omnia, quæ in mundo sunt, huic dubio se inuoluere deberet. Necessè est hoc magna sollicitudine & custodia in paruis versari, si enim non fiat, breui nos scrupulis & conscientia moribus repletos inueniemus, & vexatos grauioris peccati anxietatib. Et in murmurando & detrahendo magis hæc sollicitudo necessaria, valde enim natura in hoc propendemus, & facilitas & volubilitas linguæ permagna est. Hoc discrimen est inter eos, qui perfectioni student, & qui nõ quod illi maioris paruos defectus faciant, quam hi paruos. Et hoc vnum eorum est, ex quibus elicitur, an quis profectui suo inuigilet, necne.

Lib. 5. c. 6. de
vita P. Ignati-
ii.
B. P. Ignati-
ii in hoc vi-
tu cautela.

Legitur de Patre nostro Ignatio, quod domus defectus semper miro tegebat silentio, si enim quis faceret, quid non magna ædificationis, nemini aperiebat, nisi ei, qui emendare id poterat, & hoc tanto respectu & custodia nominis boni eius, qui peccauerat, vt si sufficeret id vni declarari, duobus non diceret. Hinc nobis discendum, quomodo cum proximis agendum. Si pater noster, qui superiori poterat dicere & reprehendere domesticorum defectus in omnium præsentia, vt sic in illos animaduertetur, hac restrictione utebatur, & hoc in paruis & minutis defectibus; quanto magis ea nobis ratione progrediendum est?

Hanc regulam loquendi de absentib. dicit S. Bonauentura: *Erubescant dicere de absente, quod cum charitate non possent dicere coram ipso.* De absente ita loquendum, ac si præsens esset, & quod de illo præsentem & audientem dicere non auderes, non in eius absentia dicendum. Intelligunt omnes, se etiam absentes à te securos esse. Hæc bona regula est, quæ complectitur tam graua, quam quæ leuia videntur, quæ sapius solent nos decipere, nam sæpe tā leuia non sunt, vt apparent, sicut dictum est. Ideoque nos hic excusare non licet, nec dicere, quod ab aliis parui fiant, vel quod vulgata sunt; professio enim, quam profitemur, has excusationes non admittit. Sic nos docet pater no-

Lib. 5. ca. 6.
vita P. Ignati-
ii.

ster B. Ignatius, qui nunquam in conuersatione sua de aliorum vitiis loquebatur, quamuis & publica essent & in compitis diulgarentur, & volebat nostros idem facere. Sint ergo omnes homines in ore nostro boni, virtute præditi & honorati, & omnes intelligant, quod ob nostra verba nihil quis perdet, nec minoris habebitur.

Si forsitan peccatū aliquod de proximo nosti vel audisti, serua sapientis discreti. *Audisti verbum aduersus proximum tuum commoriat in te: fidens quoniam te non dirumpet.* Sepeli in te, deficiat ibi & non exeat. Alludit S. spiritus ad eos, qui venena biberūt, qui multa in anxietate & nausea versantur, vt eiiciant, & nihil agant, quam pharmaca & olea recipere, putantes se crepituros nisi euomant. Alias duas similitudines ad idem probandum adfert sapiens: *A facie verbi parturit fatuus, tanquam gemitus partus infantis. Sagitta in fœmori carnis, sic verbum in corde stulti.* Sic & stultus non cessat nec quietescit, donec dicat & in lucem proferat defectum, qui nouit de proximo, sicut mulier in magna anxietate est, donec pariat infantem. Ex horum nos numero ne simus, sed prædictum & sapientium, qui angustum vas & cor habent, ad hæc includenda & sepienda, vt ibi moriantur & intereant.

D. noster Claudius Aqua vina in libello de industriis, quæ scripsit, ad curandam animam morbos, caput substantiale ponit de contritione, quod inter alia est decimum scriptum, & dat consiliū ei, qui hac in parte defecit & errauit, vt non cubitum eam, antequam id confessus sit. Partim si forsitan sit in re graui, quod facile euenire potest, non decebat cū eo se quieti dare, nã semper ita cubandū, vt moriendū est. Partim, si eo non peruenerit, hoc remediū & quasi præseruatura medicina fuerit, vt alias in simili non peccemus. Hocque consiliū valde vtile erit, maxime quod à Patre nostro emanarit, non solum in hoc, sed & similibus negotiis, quæ secum dubia & conscientia moribus ferunt.